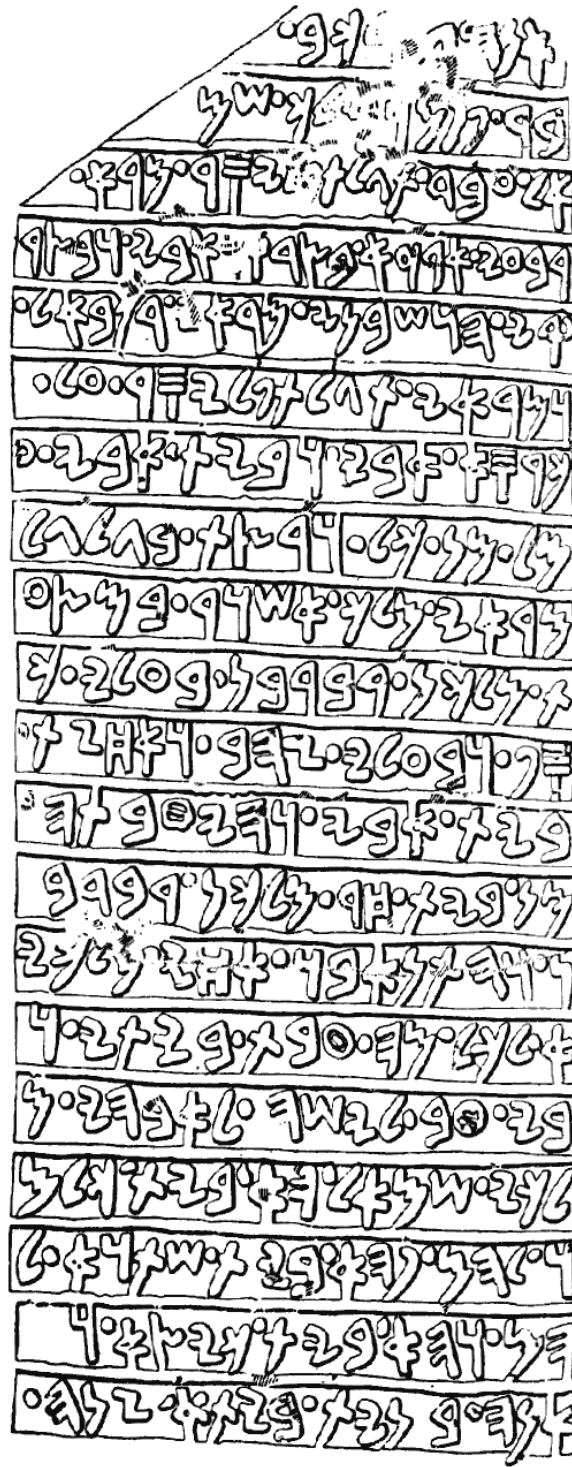

כתובת בר רכב (ארמית קדומה)

(המאה ה 8 לפנה"ס)

ארמית

אנה בררכב
בר פנמו מלך שמאל⁽¹⁾
עבד תגלתפליסר מרא
רבעי ארקא. בצדק אבי ובצדקי
הושבני מראי רכבאל⁽²⁾
ומראי תגלתפליסר על
כרסא אבי. ובית אבי
עמל⁽³⁾ מן כל ורצת בגלגל
מראי מלך אשור, במצעת⁽⁴⁾
מלכן רברבן בעלי כסף
ובעלי זהב. ואחזת
בית אבי והיטבתה
מן בית חד מלכן רברבן.
והתנאבו אחי מלכיא
לכל מה טבת ביתי,
וביטב לישה. לאבהי
מלכי שמאל הא בית כלמו⁽⁵⁾
להם. פהא⁽⁶⁾ בית שתוא⁽⁷⁾
להם, והא בית כיצא⁽⁸⁾.
ואנה בנית ביתא זנה.

עברית

אני בר-רכב
בן פנמו מלך שמאל
עבד תגלתפלאסר, אדון
ארבע כנפות ארץ. בזכות אבי ובזכותי
הושיבוני אדוני רכבאל
ואדוני תגלתפלאסר על
כס אבי. ובית אבי
עשיר מכולם ורצתי ליד גלגל (מרכבת)
אדוני, מלך אשור, בין
מלכים אדירים בעלי כסף
ובעלי זהב. ולקחתי
את בית אבי ושיפצתי
יותר מבית אחד המלכים האדירים.
והתקנאו אחי המלכים
בטוב ביתי
ובטוב אשר לי. לאבותי
מלכי שמאל, זה בית כלמו⁽⁹⁾
להם. קדמת הבית לחורף
וזה הבית לקיץ.
ואני בנתי בית זה.

- (1) שמאל - פרוש המילה גם צפון (למסתכל בשמש הזורחת. ראה אבן שושן), כמו שימין (תימן) פרושו גם דרום. העיר שמאל, מיקומה בטורקיה באזור הקרוי היום זינצירלי, שועבדה ע"י אשור בשנת 743 לפנה"ס (22 שנים לפני כיבוש ישראל ע"י סנחריב)
- (2) רכבאל - באחד המקורות יש דעה שהכוונה לאל המקומי לו עבד בר-רכב. לדעתי זה שם אדם בדומה לשמות עבריים כמו חננאל, עזריאל וכו'
- (3) עמל - באכדית פרושו רכוש (ראה אבן שושן) ולכן אני מניח ש- עמל כאן הוא במובן רכוש ולא במובן עבודה והפסקה "עמל מן כל" פרושה "בעל רכוש יותר מכולם"
- (4) במצעת - = באמצע, בין.
- (5) כלמו - אני מניח שהפרוש הוא כל כולו אך ראה גם (9).
- (6) פהא - "פה" פרושו, כמו בעברית, גם פתח (למשל פי המערה). והכוונה כאן, כנראה, שהבית היה בעל שני חלקים, הקדמי, ליד הפתח, שמש כבית חורף והפנימי כבית קיץ.
- (7) שתוא - = חורף כמו בערבית
- (8) כיצא - = הקיץ (למרות הכתיב ב "כ")
- (9) כלמו - בית כלמו מוזכר לראשונה בכתובת כלמו מהמאה ה-9 לפנה"ס, הכתובה בכתב פניקי בניב מקומי של שמאל.